

Doktorsavhandling

Svenska för invandrarskap?
Språk, kategorisering och identitet inom utbildningsformen
Svenska för invandrare

JENNY ROSÉN
Pedagogik

Örebro Studies in Education 38
Örebro Studies in Educational Sciences with an Emphasis on Didactics 7
ÖREBRO 2013

JENNY ROSÉN (1979) är sedan 2007 verksam doktorand inom pedagogikämnet vid Örebro universitet och har ingått i Forskarskolan i Utbildningsvetenskap med inriktning mot didaktik. Hon är även verksam inom ämnet Svenska som andraspråk vid Högskolan Dalarna sedan 2006. Rosén ingår även i forskningsgruppen Communication, Culture & Diversity (CCD).

I avhandlingen *Svenska för invandrarskap? Språk, kategorisering och identitet inom utbildningsformen Svenska för invandrare* rikas intresset mot diskurs, kategorisering och identitetsskapande inom utbildningsformen Sfi dels historiskt över tid och dels bland deltagare i Sfi vid ett lärcentrum. I avhandlingen och dess fyra studier belyses de diskurser som utbildningen formats inom sedan starten i mitten av 1960-talet till 2011 med särskilt fokus på kategorisering och identitet. Avhandlingen har en bred teoretisk förankring i sociohistoriska, postkoloniala och språkpolitiska perspektiv. Det empiriska materialet består av dokumentmaterial (läroplaner, kursplaner, propositioner, statliga utredningar, rapporter och utvärderingar) från 1965 till 2011 samt fältanteckningar, audio- och videomaterial från deltagande observationer i fem Sfi-klassrum. Resultatet presenteras framförallt i de fyra artiklarna men även i avhandlingens kapp. I den första studien belyses, utifrån ett sociohistoriskt perspektiv, diskursiva förändringar vad gäller kategoriseringar inom och mål med Sfi-utbildningen. I studie 2 används nexusanalys som teoretiskt verktyg för att synliggöra förhållandet mellan statlig policy och det lärande som sker i Sfi-klassrummen. Studien visar olika sätt att vara i och med språk i empirin, vilket i sin tur uppmärksammar hur språkpolitiska frågor, såsom svenskans varande som enande språk i Sverige, görs och förhandlas i de dagliga samtalen bland deltagarna inom Sfi. I den tredje studien som utgår från feministiska och postkoloniala perspektiv, presenteras en historisk analys av hur kategorierna svensk och invandrare skapats i förhållande till föreställningar om genus och jämställdhet inom Sfi utbildning. Den fjärde studien uppmärksammar relationen mellan lärande och identitetsskapande i Sfi-klassrummen med fokus på föreställningar om kön och nation. Som helhet belyser avhandlingen och de fyra studierna hur diskurser cirkulerar både över tid och mellan statlig policy och lärandet i klassrummet. Avslutningsvis bidrar avhandlingen till en kritisk diskussion om hur föreställningar om språk, kön och nation samverkar i gränsdragningar mellan inkluderade och exkluderade i det geopolitiska rummet Sverige.